

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ СРБИЈЕ

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ЗА ПРОЈЕКАТ „ПАНОНСКИ КОРИДОР“

Београд, април 2025. године

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА	4
2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА.....	6
3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ПО ДЕОНИЦАМА.....	7
3.1. Планирани далековод ДВ 2х400 kV ТС „Суботица 3“ – ТС „Шандорфалва“ (Република Мађарска)	7
3.2. Планирани далековод ДВ 2х400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“; и.....	8
3.3. Планирани далековод ДВ 2х400 kV ТС „Београд 50“ – ТС „Сремска Митровица 2“	9
4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА.....	10
5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА И ПРЕДЛОГ ОСНОВНИХ УРБАНИСТИЧКИХ ПАРАМЕТАРА	10
5.1. Концепција техничког решења	11
5.2. Концепција планиране намене површина и режима коришћења простора у обухвату Просторног плана.....	11
5.2.1. Подела простора у планском обухвату на посебне зоне/појасе	11
5.2.2. Правила коришћења простора по посебним зонама/појасима	12
6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	12

УВОД

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене за пројекат „Панонски коридор“ (у даљем тексту: Просторни план), на основу Одлуке о изради Просторног плана („Службени гласник Републике Србије”, број 12/25) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину („Службени гласник Републике Србије”, број 78/24).

Одлуком Владе Републике Србије „Панонски коридор за пренос електричне енергије“ утврђен је као пројекат изградње објекта од посебног значаја за Републику Србију (05 број 351-12268/2024-2 од 24.03.2025. године).

Просторни план ће се израђивати у складу са одредбама и принципима уређења и коришћења простора утврђеним у Закону о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23), Правилнику о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, бр. 32/19), као и у Закону о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 - др. закон, 62/23, 94/24. Поред тога Просторни план ће поштовати одредбе Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 78/18, 95/18 - др. закон, 94/24 – др. закон), Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 94/24), и другим законима Републике Србије којима се дефинишу и одређују услови, начин и садржај израде планске, развојне и техничке документације.

Просторни план ће бити израђен применом интегралног приступа, заснован на начелима одрживог развоја и принципима рационалног, оптималног и одрживог уређења енергетског инфраструктурног коридора.

Просторни план биће заснован на планској, студијској и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим документима у Републици Србији. Саставни део Просторног плана чини и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Приликом израде десетогодишњег паневропског плана развоја енергетског система (Ten-Year Network Development Plan TYNDP, Пан-европски десетогодишњи план развоја преносне мреже.), 2020. године, уочена је потреба за повећањем преносног капацитета између енергетских система Србије и Мађарске. Као резултат ове потребе дефинисан је пројекат „Панонски коридор“ за пренос електричне енергије који укључује и нови интерконективни далековод (у даљем тексту ДВ) 400 kV намењен ојачавању постојеће везе између националних система, као и више пројеката у самом систему „ЕМС“ АД који ће допринети потребном повећању капацитета у Републици Србији (Слика 1).

С обзиром да Бачка представља подручје са великим потенцијалом за изградњу обновљивих извора енергије, очигледно је да ће реализација пројекта „Панонски коридор“ допринети интеграцији ових енергетских капацитета, као и пренос електричне енергије наведених извора према потрошачима у осталом делу Србије.

Пројекат „Панонски коридор“ је подељен у више фаза, а у првој фази планирани су:

- Изградња ДВ 2x400 kV између Републике Србије и Републике Мађарске и реконструкција разводног постројења (РП) 400kV у трафостаници (у даљем тексту ТС) „Суботица 3“;

У другој фази планирани су:

- Реконструкција преосталог дела ТС „Суботица 3“;
- Изградња ДВ 2x400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“ и доградња 400kV далеководних поља у ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“;
- Изградња ДВ 2x400 kV ТС „Београд 50“ – ТС „Сремска Митровица 2“ и доградња 400kV далеководних поља у ТС „Сремска Митровица 2“ и опремање потребних 400kV далеководних поља у ТС „Београд 50“.

Непосредни предмет Просторног плана је обезбеђење планског основа за изградњу реконструкцију и доградњу далековода, реконструкцију и доградњу трафостаница и њихове пратеће инфраструктуре) и то:

1. ДВ 2х400 kV ТС „Суботица 3“ – ТС „Шандорфалва“ (Република Мађарска);
2. ДВ 2х400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“;
3. ДВ 2х400 kV ТС „Београд 50“ – ТС „Сремска Митровица 2“, који укључује и доградњу нових деоница постојећих далековода ДВ 400 kV бр.409/2 РП „Младост“ - ТС „Сремска Митровица 2“ и ДВ 400 kV бр.409/3 ТС „Сремска Митровица 2“ - граница/ТС „Ернестиново“ ради увођења ДВ 2х400 kV у ТС „Сремска Митровица 2“; и
4. реконструкција и доградња ТС „Суботица 3“, ТС „Сомбор 3“ и ТС „Нови Сад 3“.

Просторним планом ствара се плански основ за директно спровођење издавањем локацијских услова, израду техничке документације, прибављање дозвола у складу са законом, односно стварање услова за изградњу, реконструкцију и доградњу наведених далековода и трафостаница и припадајуће инфраструктуре.

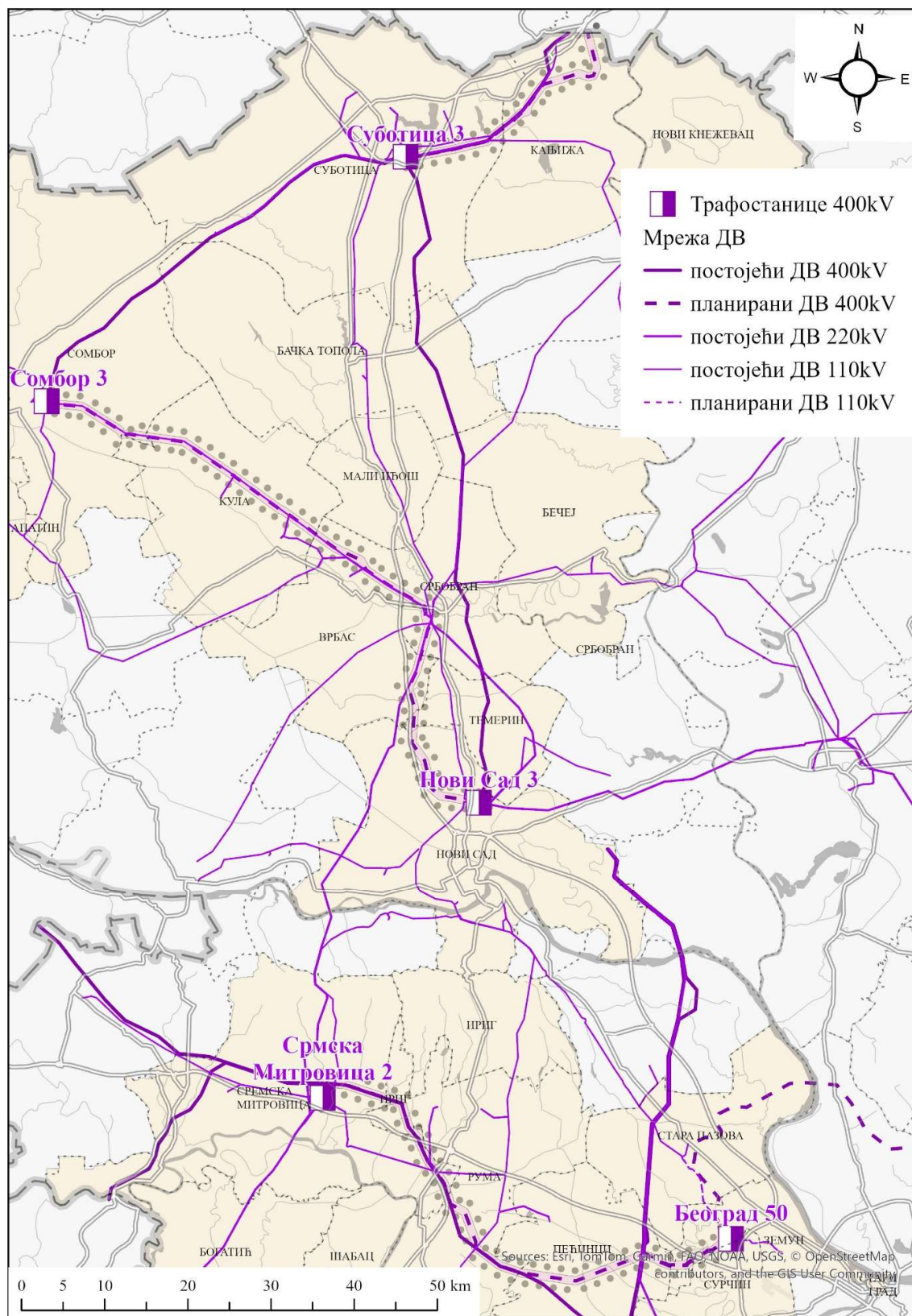
1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНског ДОКУМЕНТА

Одлуком о изради Просторног плана дата је прелиминарна граница обухвата Просторног плана на деловима територија градова Београд (општина Земун), Сремска Митровица, Нови Сад, Сомбор, Суботица, као и општина Пећинци, Рума, Ириг, Темерин, Врбас, Србобран, Кула и Кањижа, и то:

1. на територији града Београда, градска општина Земун, обухвата катастарску општину Угриновци;
2. на територији града Сремска Митровица обухвата катастарске општине: Јарак, Шишинци, Велики Радинци, Гргуревци и Лаћарак;
3. на територији града Новог Сада обухвата катастарске општине: Ченеј, Руменка и Кисач;
4. на територији града Сомбор обухвата катастарске општине: Телечка, Кљајићево и Сомбор II¹;
5. на територији града Суботица обухвата катастарске општине: Доњи Град и Палић;
6. на територији општине Пећинци обухвата катастарске општине: Деч, Сремски Михаљевци, Карловчић и Доњи Товарник;
7. на територији општине Рума обухвата катастарске општине: Никинци, Буђановци, Хртковци, Вогањ и Марђелос;
8. на територији општине Ириг обухвата катастарску општину Јазак Село;
9. на територији општине Темерин обухвата катастарску општину Сириг;
10. на територији општине Врбас обухвата катастарске општине: Змајево и Врбас;
11. на територији општине Србобран обухвата катастарску општину Србобран;
12. на територији општине Кула обухвата катастарске општине: Кула, Црвенка и Сивац;
13. на територији општине Кањижа обухвата катастарске општине: Мале Пијаци, Хоргош и Мартонош.

Коначна граница и обухват Просторног плана биће утврђени у Нацрту Просторног плана и обухватаће непосредне коридоре планираних далековода и припадајућих трафостаница, узимајући у обзир све техничко-технолошке и функционалне аспекте система, у форми три одвојене просторне целине и то:

1. Просторна целина 1. ДВ 2х400 kV ТС „Суботица 3“ – ТС „Шандорфалва“ (Република Мађарска);
2. Просторна целина 2. ДВ 2х400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“; и
3. Просторна целина 3. ДВ 2х400 kV ТС „Београд 50“ – ТС „Сремска Митровица 2“ (са доградњом нових деоница постојећих далековода ДВ 400 kV бр.409/2 РП „Младост“ - ТС „Сремска Митровица 2“ и ДВ 400 kV бр.409/3 ТС „Сремска Митровица 2“ - граница/ТС „Ернестиново“).

Слика 1. Положај деоница далековода панонског коридора у постојећој мрежи система далековода „ЕМС“ АД.

У границама обухвата Просторног плана биће утврђени простори детаљне регулације уважавајући техничко технолошке и функционалне потребе за изградњу, доградњу и реконструкцију далековода и трафостаница са појасима заштите.

Шире подручје Просторног плана приказано је на Прегледној карти 1. „Посебна намена простора“ по листовима у размери 1:50000 за ДВ 2х400 kV ТС „Суботица 3“ – ТС „Шандорфалва“ (Република Мађарска), односно у размери 1:100000 за деонице ДВ 2х400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“ и ДВ 2х400 kV ТС ТС „Београд 50“ – „Сремска Митровица 2“.

Табела 1. Обухват просторних целина Просторног плана

Деоница Панонског коридора	Јединица локалне самоуправе	П, ha по целим К.О.	Дужина деоница, km
ДВ 2х400 kV ТС „Суботица 3“ – ТС „Шандорфалва“	Суботица	343,9	12,6
	Кањижа	186,3	19,1
	<i>Укупно деоница 1.</i>	<i>530,2</i>	<i>31,7</i>
ДВ 2х400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“	Сомбор	399,4	13,3
	Кула	328,2	23,9
	Врбас	203,12	21,4
	Србобран	194,8	9,1
	Темерин	39,2	2,2
	Нови Сад	144	13,6
	<i>Укупно деоница 2.</i>	<i>1308,72</i>	<i>82,6</i>
ДВ 2х400 kV ТС „Београд 50“ – ТС „Сремска Митровица 2“	Сремска Митровица	215,8	10,4
	Ириг	21,7	4,5
	Рума	187	8,6
	Пећинци	198,8	19,3
	Земун (Град Београд)	106	8,6
	<i>Укупно деоница 3.</i>	<i>729,3</i>	<i>65,9</i>
<i>Укупно све деонице</i>		<i>2567,72</i>	<i>166,6</i>

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

Законом о Просторном плану Републике Србије за период од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10), у тачки 3.3.2. Енергетска инфраструктура, као и глави VI. Просторна интеграција Републике Србије, одељак 2. Функционалне везе са ширим окружењем, наводи се институционална сарадња на националном нивоу са суседним државама ради усаглашавања стратешких просторно-развијених пројеката – енергетска инфраструктура. Поред тога утврђени су следећи оперативни циљеви: континуитет технолошке модернизације и ревитализације постојећих енергетских инфраструктурних система, изградња нових електровода и трансформатора и нових интерконективних веза са суседним државама, као и изградња и даљи развој електродистрибутивне инфраструктуре, која је неопходна да изнесе снагу из преносних капацитета и то путем развоја „паметних мрежа“.

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ПО ДЕОНИЦАМА

3.1. Планирани далековод ДВ 2х400 kV ТС „Суботица 3“ – ТС „Шандорфалва“ (Република Мађарска)

Правац коридора планираног далековода ДВ 2х400 kV ТС „Суботица 3“ – ТС „Шандорфалва“ (Република Мађарска) пружа се правцем југозапад-североисток, од постојеће ТС „Суботица 3“ до постојеће ТС „Шандорфалва“ у Републици Мађарској, односно до тачке прикључења два национална енергетска система на државној граници Србије и Мађарске, у укупној дужини од око 32km.

Ова деоница се, у погледу рељефа, простира на равничарском терену.

У начину коришћења земљишта катастарских општина обухваћених у целости доминира пољопривредно земљиште на око 421,4 km² (79,5%), водна и влажна земљишта на око 44,3 km² (8,3%), а затим шуме и шумско земљиште на 22,8 km² (4,3%). Изграђене површине и друго вештачки измењено земљиште заузима око 41,7 km² (7,9%), али се непосредни коридор планираног ДВ не пружа преко њих.

Планирани коридор прелази преко следећих водотока: Тиса, Чик, Кереш и канала Адорјан-Велебит и Хоргош Мартонош.

Коридор се налази у непосредној близини следећих заштићених подручја: Специјални резерват природе „Лудашко језеро“ и „Селевењске пустаре“, Предео изузетних одлика „Суботичка пешчара“, Парк природе „Палић“ и „Камараш“, Споменик природе „Стабла храста лужњака на Палићу“, као и делова подручја Еколошке мреже: „Пашњаци велике дропље“, „Лесне долине Криваје“, „Суботичка језера и пешчаре“.

У ширем окружењу коридора су 44 културна добра од чега је једно од изузетног значаја, 11 од великог значаја, 32 остала непокретна културна добра.

У ширем окружењу коридора су делови мреже следећих државних путева: IА реда број 1 (државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) - Нови Сад - Београд - Ниш - Врање - државна граница са Македонијом (гранични прелаз Прешево)); IБ реда број 11 (државна граница са Мађарском (гранични прелаз Келебија) - Суботица - веза са државним путем А1); IБ реда број 12 (Суботица - Сомбор - Озаци - Бачка Паланка - Нови Сад - Зрењанин - Житиште - Нова Црња - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Српска Црња)); IБ реда број 13 (Хоргош - Кањижа - Нови Кнежевац - Чока - Кикинда - Зрењанин - Чента – Београд); ДП IА реда број 100 (Хоргош - Суботица - Бачка Топола - Мали Иђош - Србобран - Нови Сад - Сремски Карловци - Инђија - Стара Пазова – Београд); ДП IА реда број 102 (Кањижа - Сента - Ада - Бечеј - Темерин - веза са државним путем 100) и ДП IБ реда број 300 (Суботица - Велебит - веза са државним путем 102).

Коридор се налази у близини или се укршта са постојећим далеководима преносног система, и то са: ДВ 400kV: бр. 444/2, 454, 456, ДВ 110 kV: бр. 133/3, 135/1, 135/2, 135/3, 135/4, 160/3, 160/4, 1003, 1004, 1101, 1102, и 1155.

Коридор се налази у близини или се укршта са постојећим железничким пругама на правцима Београд-Нови Сад-Суботица-Будимпешта, Суботица-Сомбор, Суботица-Сента.

У близини је и аеродром Биково.

У ширем обухвату се налази и више постојећих и планираних гасовода високог притиска.

У ширем окружењу коридора се врши експлоатација нафте и гаса, опекарске сировине, глине и песка и термалне воде.

У ширем окружењу коридора планираног ДВ 2х400 kV, према Попису из 2022. године, живи укупно око 106700 становника.

3.2. Планирани далековод ДВ 2х400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“; и

Правац коридора планираног далековода ДВ 2х400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“; пружа се правцем северозапад-југоисток, од постојеће ТС „Сомбор 3“ до постојеће ТС „Нови Сад 3“, у укупној дужини од око 83km.

Ова деоница се такође простира на равничарском терену.

У начину коришћења земљишта катастарских општина обухваћених у целости доминира пољопривредно земљиште на око 1144,5km² (87,5%), водна и влажна земљишта на око 50,6 km² (3,9%), а затим шуме и шумско земљиште на 29,1 km² (2,3%). Изграђене површине и друго вештачки измењено земљиште заузима око 84,5km² (6,5%), али се непосредни коридор планираног ДВ не пружа преко њих.

Планирани коридор прелази преко следећих водотока: Јегричка, Криваја, и деонице канала ДТД Бечеј-Богојево, Косанчић-Мали Стапар, Нови Сад-Савино село, Оџаци-Сомбор и Врбас Бездан.

Коридор пролази у близини заштићених подручја Споменика природе „Ботанички локалитет степске вегетације Чарнок“ и Парка природе „Јегричка“, као и делова подручја Еколошке мреже: „Слатине северне Бачке“, „Лесне долине Криваје“, „Јегричка“, „Горње Подунавље“

У ширем окружењу коридора су 44 културна добра од чега је 1 од изузетног значаја, а 31 од великог значаја, и 12 остала непокретна културна добра.

У ширем окружењу коридора су делови мреже следећих државних путева: IА реда број 1 (државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) - Нови Сад - Београд - Ниш - Врање - државна граница са Македонијом (гранични прелаз Прешево)); IБ реда број 12 (Суботица - Сомбор - Оџаци - Бачка Паланка - Нови Сад - Зрењанин - Житиште - Нова Црња - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Српска Црња)); IБ реда број 15 (државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бачки Брег) - Бездан – Сомбор - Кула - Врбас - Србобран - Бечеј - Нови Бечеј - Кикинда - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково)); ДП IIА реда број 100 (Хоргош - Суботица - Бачка Топола - Мали Иђош - Србобран - Нови Сад - Сремски Карловци - Инђија - Стара Пазова – Београд); ДП IIА реда број 102 (Кањижа - Сента - Ада - Бечеј - Темерин - веза са државним путем 100); ДП IIА реда број 106 (Кљајићево - Бачки Соколац); ДП IIА реда број 107 (Сомбор - Апатин – Богојево); ДП IIА реда број 108 (Бачка Топола - Кула - Деспотово - Силбаш - Бачка Паланка - државна граница са Хрватском (гранични прелаз Бачка Паланка)); ДП IIА реда број 110 (Кула – Оџаци); ДП IIА реда број 111 (Оџаци - Ратково - Силбаш - Бачки Петровац - Руменка - Нови Сад); ДП IIА реда број 112 (Бачко Ново Село - Бач - Ратково - Деспотово - Сириг - Темерин – Жабал); ДП IIА реда број 113 (Фекетић - Врбас - Змајево – Руменка); ДП IIА реда број 115 (Србобран - Надаљ – Чурут); и ДП IIБ реда број 304 (Кљајићево - Светозар Милетић – Риђица); и ДП IIБ реда број 305 (Врбас - Куцура - Савино Село).

Коридор се налази у близини или се укршта са постојећим далеководима преносног система, и то са: ДВ 400kV: бр. 444/2 и 456; ДВ 220kV: бр. 209/2, 217/2 и 275; ДВ 110kV: бр. 127/1, 127/2, 132/1, 132/2, 132/3, 132/4, 133/1, 142/1, 159/1, 160/1, 174, 181, 1106, 1107/1, 1107/2, 1107/3, 1107/4, 1108, 1012/2, 1124/1, 1124/2 и 1130.

Коридор се налази у близини или се укршта са постојећим железничким пругама на правцима Београд-Нови Сад-Суботица, Врбас-Сомбор, Суботица-Сомборт, Нови Сад-Тител, Нови Сад-Жабал и Нови Сад-Оџаци.

У близини су аеродроми Сомбор и Ченеј.

У ширем обухвату се налази и више постојећих и планираних гасовода високог притиска.

У ширем окружењу коридора се врши експлоатација нафте и гаса, опекарске сировине и глине и песка.

Према Попису из 2022. године, у ширем окружењу коридора планираног ДВ 2х400 kV, живело је укупно 129500 становника.

3.3. Планирани далековод ДВ 2х400 kV ТС „Београд 50“ – ТС „Сремска Митровица 2“

Правац коридора планираног далековода ДВ 2х400 kV ТС „Београд 50“ – ТС „Сремска Митровица 2“ пружа се генералним правцем исток-запад, од планиране ТС „Београд 50“ до постојеће ТС „Сремска Митровица 2“, у укупној дужини од око 66km.

Ова деоница се простире на равничарском терену.

У начину коришћења земљишта катастарских општина обухваћених у целости доминира пољопривредно земљиште на око 585,2 km² (80,2%), затим шуме и шумско земљиште на 69,8 km² (9,6%) и потом водна и влажна земљишта на око 24 km² (3,3%). Изграђене површине и друго вештачки измењено земљиште заузима око 50,4 km² (6,9%), али се непосредни коридор планираног ДВ не пружа преко њих.

У близини коридора планираног ДВ 2х400 kV налазе се следећа заштићена подручја природних добара Национални парк „Фрушка гора“ и делови подручја Еколошке мреже: „Фрушка гора и ковиљски рит“ и „Обедска бара“. Планирани коридор прелази преко следећих водотока: река Сава, Јарковачка Јарчина, потока Кудош и Врањашког потока, канала Манђелос, Нова Галовица и источног ободног канала.

У ширем окружењу коридора су делови мреже следећих државних путева: IА реда број 1 (државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) - Нови Сад - Београд - Ниш - Врање - државна граница са Македонијом (гранични прелаз Прешево)); IА реда број 3 (државна граница са Хрватском (гранични прелаз Батровци) – Београд); IА реда број 8 (Рума – Шабац); IМ реда број 11 (веза са државним путем А1 и А3 (петља Београд) – петља Аеродром – петља Мостар – веза са државним путем А1 и А9 (петља Бубањ поток)); IМ реда број 12 (веза са државним путем М11 (петља Аеродром) – Аеродром „Никола Тесла“); IБ реда број 21 (Нови Сад - Ириг - Рума - Шабац - Коцељева - Ваљево - Косјерић - Пожега - Ариље - Ивањица – Сјеница); ДП IА реда број 120 (државна граница са Хрватском (гранични прелаз Шид) - Шид - Кузмин - Сремска Митровица - Рума - Пећинци – Обреновац), ДП IА реда број 123 (Свилош - Сремска Митровица (веза са државним путем 20)); ДП IБ реда број 314 (Ердевик - Бингула - Чалма - Манђелос - Велики Радинци - Рума - веза са државним путем 120); ДП IБ реда број 316 (Сремска Митровица – Јарак); ДП IБ реда број 317 (Пећинци - Суботиште – Купиново); ДП IБ реда број 318 (Прхово - Шимановци - веза са државним путем А3) и ДП IБ реда број 319 (Батајница (веза са државним путем 100) - Угриновци - Сурчин (веза са државним путем А1)).

Коридор се налази у близини или се укршта са постојећим далеководима преносног система, и то са: ДВ 400kV: 406/1, 409/2, 409/3, 450 и 455; ДВ 220kV: бр. 209/1, 209/2 и 217/1; и ДВ 110kV: бр. 124/2, 124/3, 124/4, 124/5, 166/2, 166/3, 170/1, 170/2, 195/2, 1226, 1133 и 1134; и планираним двосистемски 400 kV далековод ТС Београд 50 – ПРП „Чибук 1“ (деоница А и деоница Б), два једносистемска 400 kV далековода за увођење ДВ бр. 450 (РП „Младост“ – ТС Нови Сад 3) у ТС Београд 50, два двосистемска 110 kV далековода за увођење ДВ бр. 104/8 АБ (ТС Стара Пазова – ТС Инђија 2) у ТС Београд 50 и два двосистемска 110 kV далековода за увођење ДВ бр. 1178 АБ (ТС Београд 5 – ТС Београд 9) у ТС Београд 50.

Коридор се налази у близини или се укршта са постојећим железничким пругама: Београд-Рума-Сремска Митровица-Загреб и Рума-Шабац

У близини је и аеродром Велики Радинци.

У ширем обухвату се налази и више постојећих и планираних гасовода високог притиска.

У ширем окружењу коридора је 38 културних добар од чега су 3 од изузетног значаја, 22 од великог значаја, и 13 остала непокретна културна добра.

У ширем окружењу коридора се врши експлоатација кречњака и подземне воде.

Према Попису из 2022. године, у ширем окружењу коридора планираног ДВ 2х400 kV, живело је укупно 52000 становника.

4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Циљ израде Просторног плана је обезбеђење планског основа за изградњу, реконструкцију и доградњу планираних далековаода и постојећих и планираних трафостаница са пратећом инфраструктуром и то:

1. ДВ 2х400 kV ТС „Суботица 3“ – ТС „Шандорфалва“ (Република Мађарска);
2. ДВ 2х400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“;
3. ДВ 2х400 kV ТС „Београд 50“ – ТС „Сремска Митровица 2“, који укључује и доградњу нових деоница постојећих далековаода ДВ 400 kV бр.409/2 РП „Младост“ - ТС „Сремска Митровица 2“ и ДВ 400 kV бр.409/3 ТС „Сремска Митровица 2“ - граница/ТС „Ернестиново“ ради увођења ДВ 2х400 kV у ТС „Сремска Митровица 2“; и
4. реконструкција и доградња ТС „Суботица 3“, ТС „Сомбор 3“ и ТС „Нови Сад 3“.

Концептуални оквир планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја заснива се на обезбеђењу просторних услова који ће: допринети повећању доступног преносног капацитета између Србије и Мађарске; омогућити прикључење великих обновљивих извора у региону Бачке и јужног Баната и пласман произведене енергије према остатку Србије; потпомоћи интеграцију тржишта електричне енергије и смањење разлика у маргиналним ценама у Југоисточној Европи; смањити оптерећења 110 kV преносне мреже у региону Бачке, што ће довести до смањења губитака у систему; утицати и на смањење емисија штетних гасова преко омогућавања прикључних великих обновљивих извора и др.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату коридора далековаода засниваће се на следећим принципима:

- одрживог просторног развоја енергетске инфраструктуре - коришћењем савремених техничких и конструктивних решења при избору опреме и изградњи далековаода, уз постизање максимално могуће економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости;
- смањивања штетног утицаја на животну средину - првенствено одговарајућим избором трасе далековаода, сагледавањем техничких могућности умањења утицаја на стање животне средине, примену одговарајућих мера заштите и умањење ризика за животну средину током изградње и експлоатације далековаода;
- заштите природних ресурса, природног и непокретног културног наслеђа - адекватном заштитом и одрживим коришћењем природних ресурса, посебно у погледу очувања постојећих екосистема, спречавању значајнијег нарушавања развојне валоризације културних, образовних и туристичко-рекреационе вредности у обухвату коридора далековаода и његовом непосредном окружењу.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА И ПРЕДЛОГ ОСНОВНИХ УРБАНИСТИЧКИХ ПАРАМЕТАРА

Пропозиције Просторног плана и правила уређења и правила грађења далековаода засниваће се на поштовању следећих принципа:

- европских и домаћих стандарда и добре праксе, у свим фазама изградње, експлоатације и одржавања далековаода; еколошке поузданости, којом се обезбеђује заштита од негативних утицаја на животну средину, пределе, природне и непокретне културне вредности у коридору далековаода и непосредном окружењу;
- примени опреме и инсталација високе техничке поузданости и њиховој квалитетној уградњи, која омогућава дугорочно функционисање и испуњење основних циљева

- реализације; безбедности, којом се са високим степеном поузданости гарантује сигурност људи и материјалних добара од евентуалних хаварија;
- економске исплативости, утврђене студијом оправданости.

5.1. Концепција техничког решења

Пројектовање, изградња и техничко обезбеђење далековода спроводи се према Правилнику о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), пратећих техничких прописа, норматива и препорука „ЕПС“ АД и „ЕМС“ АД.

Основни елементи техничког решења далековода (стубови, проводници, изолатори, темљи и друга опрема), као и параметри за пројектовање, дефинисани Пројектним задатком (за израду техничке документације предметног далековода), који је усвојен од стране Стручног савета АД „Електромрежа Србије“ су: а) Проводници који су у складу са очекиваним енергетским и радним условима, уже AL/Ѕ - 490/65 mm², два проводника у снопу са пратећом опремом (у складу са меродавним SRPS и IEC стандардима); б) Изолатори су одговарајућег типа са пратећом опремом у складу са меродавним IEC стандардом и очекиваним радним условима, који код приближавања или укрштања са другим објектима могу бити електрично и/или механички појачани; в) Два оптичка ужета (OPGW) одговарајућег пречника; и д) Челично решеткасти тип стуба „Буре“ далековода за двосистемски ДВ, са два врха за заштитно уже. Темљи стубова су, по правилу армирано бетонски, рашчлањени или блок темљи.

5.2. Концепција планиране намене површина и режима коришћења простора у обухвату Просторног плана

ПРЕЛИМИНАРНА РЕШЕЊА КОРИДОРА ДАЛЕКОВОДА ДВ 2x400 kV ТС „Суботица 3“ – ТС „Шандорфалва“, ДВ 2x400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“ и ДВ 2x400 kV ТС „Београд 50“ – ТС „Сремска Митровица 2“, одређена су уважавајући принцип максималног могућег просторног усклађивања са постојећим и планираним грађевинским подручјима насеља, зонама заштићених природних и непокретних културних добара, заштитним зонама комплекса специјалне намене, других инфраструктурних система и објеката и др.

Коридори планираних далековода пружају се претежно на и пољопривредном земљишту, ван насељених зона већих густина и ван планираних грађевинских подручја насеља са зонама повећане осетљивости на утицај нејонизујућег зрачења у складу са препорукама Светске здравствене организације.

5.2.1. Подела простора у планском обухвату на посебне зоне/појасе

За потребе изградње далековода и заштите њиховог непосредног окружења, предвиђено је успостављање коридора дуж трасе планираних далековода укупне ширине начелно до 100 m. Коначан обухват границе Просторног плана и зона, односно појасева успоставиће се Нацртом Просторног плана узимајући у обзир све техничко-технолошке и функционалне аспекте система.

Коридор планираних далековода формира следеће зоне/појасе:

1. Простор у коме се утврђују посебна правила коришћења и правила уређења у циљу обезбеђења услова за пројектно дефинисање трасе планираних далековода и успостављање заштитног појаса дефинисан је као *заштитна зона*. Укупна ширина заштитне зоне износи 100 m (по 50 m од подужне осе планираног коридора далековода). У оквиру заштитне зоне, након пројектног дефинисања положаја трасе и елемената техничког решења далековода успоставља се заштитни појас са обе стране вода, у ширини од по 30 m од крајњег фазног проводника (по чл. 218. Закона о енергетици). Спољна граница заштитне зоне представља

уједно и границу планског обухвата подручја посебне намене са елементима детаљне регулације.

2. У оквиру заштитне зоне, простор непосредно дуж подужне осе коридора далековода у коме се утврђују посебна правила коришћења и правила уређења за потребе изградње, одржавања и надзора далековода дефинисан је као *извођачки појас*. Начелно, ширина извођачког појаса далековода износи до 40,0 m (по 20,0 m од подужне осе коридора далековода), а под одређеним условима може бити и шири што ће се прецизирати Нацртом Просторног плана.

5.2.2. Правила коришћења простора по посебним зонама/појасима

Правила коришћења простора у коридору планираних далековода одређена су на следећи начин:

- У заштитној зони се, без промене намене и власништва над обухваћеним непокретностима, обезбеђује привремена службеност пролаза за време трајања радова и простор за успостављање заштитног појаса.
- У извођачком појасу се, без промене намене и власништва над обухваћеним непокретностима, обезбеђује трајна службеност прелаза/заузећа за потребе грађевинских и електромонтажних радова, постављање надземних водова и стубова далековода, надзор и одржавање елемената далековода. Површина за постављање стубова далековода се обезбеђује у оквиру извођачког појаса.

У заштитној зони (са извођачким појасом), до пројектног дефинисања трасе и елемената техничког решења далековода, успоставља се обавеза прибављања услова/сагласности од стране предузећа надлежног за управљање планираним далеководима код израде друге планске и урбанистичко-техничке документације, као и изградње, инвестиционог одржавања или реконструкције других објеката и инсталација, услова газдовања и коришћења земљишта. Након утврђивања границе заштитног појаса, на основу пројектног решења трасе и елемената техничког решења далековода, обавеза прибављања услова/сагласности од стране предузећа надлежног за управљање планираним далеководима се односи само на активности у обухвату заштитног појаса.

Правила коришћења простора у обухвату Просторног плана, односно коридору планираних далековода одређују се Просторним планом, у складу са Законом о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 -др. закон, 62/23, 94/24), Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), пратећих техничких прописа, норматива и услова/мишљења која су прибављена за потребе израде овог Просторног плана.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Просторним планом обезбеђује се плански основ за изградњу, реконструкцију и доградњу планираних далековода и постојећих и планираних трафостаница са пратећом инфраструктуром и то.

Спровођењем Просторног плана очекују се следећи општи ефекти уређења и коришћења простора:

- обезбеђење простора за изградњу далековода и реконструкцију и доградњу трафостаница;
- установљавање зоне заштите и успостављање одговарајућих режима коришћења простора у обухвату зоне заштите далековода, са циљем спречавања негативних утицаја на окружење и могућих последица акцидентата на систему;

- обезбеђење функционалности и омогућавање планског развоја других инфраструктурних система у условима контролисаног коришћења простора у коридору далековода;
- максимално очување и мониторинг могућег утицаја на здравље локалног становништва, биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра у коридору далековода и његовом непосредно окружењу;
- утврђивањем правила уређења и правила грађења у обухвату коридора далековода којима је условљено коришћење одговарајућих савремених техничких решења, пратеће опреме и пажљивог извођења грађевинских и електромонтажних радова и која обезбеђују извођење планираног далековода без потребе за привременим уклањањем или трајним измештањем постојећих објеката инфра- и супраструктуре, као и без значајнијег ометања коришћења обухваћених непокретности и других постојећих и развојних активности локалног становништва.

Графички прилог: Прегледна карта 1. „Посебна намена простора“ по листовима у размери 1:50000 за ДВ 2x400 kV ТС „Суботица 3“ – ТС „Шандорфалва“ (Република Мађарска), односно у размери 1:100000 за деонице ДВ 2x400 kV ТС „Нови Сад 3“ – ТС „Сомбор 3“ и ДВ 2x400 kV ТС „Београд 50“ – ТС „Сремска Митровица 2“.

У Београду, априла 2025. године

Обрађивачи Просторног плана:
Институт за архитектуру и урбанизам Србије

Директор Института
др Саша Милијић, научни саветник